

L'imaginari d'esta companyia, farcit de titelles, objectes i símbols, ofereix ara la vida i l'obra d'un Lorca poeta, pianista, autor de teatre per a titelles, homosexual, emigrant, víctima... Un personatge fonamental que va protagonitzar i va patir una etapa de la història d'Espanya que apuntava cap a una autèntica revolució intel·lectual, però que finalment es va frustrar per l'arribada de la Dictadura.

Lorca en Bambalina

Bambalina presenta una proposta sobre la capacitat de les imatges per a transmetre emocions, tal com ho feien en *Quijote* o *Pasionaria*. El director artístic de la companyia, **Jaume Policarpo**, aborda la dimensió poètica del titella en la més àmplia expressió: de la mà d'un poeta. I a més, es tracta d'un poeta que va mantindre una constant relació amb els titelles durant la seua vida; des dels seus jocs infantils fins al coneixement dels titelles tradicionals de quant i la creació de textos per a teatre de titelles, el més famós dels quals, *El retablo de don Cristóbal*, va arreplegar una àmplia tradició oral i popular andalusa a través de la versió autòctona del famós personatge "Polichinela", que des d'aquell moment entrà a formar part del repertori habitual del teatre per a titelles a Espanya.

Un altre dels elements determinants en els espectacles de Bambalina és la música. En este sentit, **Lorca** representa clarament el concepte poètic de la musicalitat ja que ambdós sensibilitats van confluïr en la seua creativitat com a autor. Va ser un excel·lent pianista i un apassionat del flamenc, fins i tot es va plantejar en la seua joventut la possibilitat de dedicar-se a la interpretació musical com a professió. Amb el temps, esta passió es transformà en cançons que ell mateix escrivia per a les seues obres de teatre. I així, el piano és un dels objectes protagonistes d'este nou espectacle de Bambalina, introduït pel pianista i habitual col·laborador de la companyia, **Ricardo Belda**. El flamenc, el *jazz*, el son cubà i les cançons de bressol popular estan presents en l'obra, recreades per la veu de la cantant **Isabel Julve**.

"En esta ocasió, com ja hem fet altres vegades, busquem un muntatge que se sustente en la imatge i en la interpretació, que destaque la significació del detall i la substància poètica dels objectes i la resta d'elements que confluisquen en la posada en escena", assegura l'autor i director de l'espectacle, Jaume Policarpo. "Es tracta d'una proposta intimista, ue ha de cabre en els espais més propicis per a les experiències teatrals més emocionants. La proximitat i la

intensitat que això proporciona possibilitarà un nivell d'immersió inusual, tant per als intèrprets com per al públic”.

Dos actors, manipuladors i en alguns moments ballarins, **Esperanza Giménez** i **David Durán**, donen vida a Lorca, a sa mare, o a **Salvador Dalí**, per qui el poeta demostra un desig sexual estimulat per diferents imatges i situacions al llarg de l'espectacle. Tota la galeria de personatges, reals o simbòlics, que van acompanyar el poeta en la seua vida i van influir decisivament en la seua obra forma part del muntatge. Hi ha moments fonamentals en la vida del poeta com el seu acostament al moviment Surrealista, la República espanyola i l'estrena de les seues principals obres de teatre, la impressió que li van causar els viatges a Nova York i Cuba i el seu tràgic final en començar la Guerra Civil espanyola.

“Apostem per un joc en què la regla principal és la sinceritat, tot brolla de l'ànima com en la millor poesia, com en la vida i en els versos del genial Federico García Lorca. Hem intentat caçar al vol els valors més profundament humans (per contradictoris) que conté la seua biografia, confiem que en evocar-los podrem identificar-nos amb unes experiències que, d'una manera sorprenent, són la metàfora del tràgic destí d'un país sencer que va acabar arrossegant un continent”, conclou Policarpo.

La sonrisa de Federico García Lorca és un espectacle ideat per Bambalina per a atendre el mercat internacional, on la companyia ha distribuït extensament acompanyatges com *Quijote*. La seua especial concepció d'un teatre d'imatges els ha reportat reconeixements en els festivals de teatre visual o tendències més contemporànies. Així, les seues obres s'han vist a Europa, Àsia, i bona part del continent americà.

Reproducció del programa de mà de l'espectacle

León Felipe solia referir-se a la resposta que un dia va donar Federico quan li preguntaren: "Per a què escrius? Perquè m'estimen", va respondre. Esta resposta és la mateixa que donem i donarem sempre quan un amic ens pregunte per què fem teatre, titelles, dansa... Però serà una resposta simple, incapaç d'abraçar tot l'encant que hi ha en un vers, en una imatge, en una mirada, en una cançó... Tot i que tenim el convenciment que eixe geni inefable no naix de l'amor que sol·licites sinó del que ets capaç de donar.

EQUIP ARTÍSTIC

GUIÓ I ESPAI ESCÈNIC:	Jaume Policarpo
INTÈRPRETS:	David Durán
	Esperanza Giménez
MÚSICA ORIGINAL:	Ricardo Belda
DIRECCIÓ:	Jaume Policarpo

ALGUNES NOTES CRÍTQUES

Un espectacle bell, metàforic i artesanal. La rememoració de Lorca es realitza a través d'un somni surrealista, és a dir, lorquià. Un surrealisme al qual la presència de titelles, construïts amb immensa perícia i delicadesa, li donen un aire especial, ben bé espiritual. El mateix que la música de Ricardo Belda i eixe joc continu de troballes estètiques i expressives, on destaquem aquella cortina de cascavells que recorda la silueta de Nova York. Un oasi de plasticitat.

Enrique Herreras. Levante

La sonrisa de F. G. Lorca no serà del gust de tots els públics. No és una funció complaent ni bonica. Encara que estèticament sí. És poesia visual i contundent. Dramàtica i passional. És Lorca. Però costa sintonitzar amb la proposta. La primera part és dura i desconcerta. Concreta però esdevé un punt massa dispersa. Es troba a faltar la paraula del poeta. Però quan el poeta arriba a Nova York tot canvia. La funció, farcida de metàfores, d'imatges poètiques, d'il·lusions fetes de moviments, de titelles tristes i desesperades, i de danses hipnòtiques i seductores, adquireix tot el sentit i tota la seva bellesa. I t'arrossega subjugat cap a un desenllaç sorprenentment formós. Tràgic. Romput com la vida de Lorca.

Javier Matesanz. Diari de Balears

Jaume Policarpo construeix una obra farcida de llums, música, dansa, titelles i actors (David Durán i Esperanza Jiménez) per tal de reflectir la generositat inventiva dels textos lorquians. Un poeta que, per aprofundir en els laberints de la ment humana, sempre es troba més prop de la veritat que aquells que es limiten a repetir esquemes coneguts. El somriure de F. G. Lorca és per tot això una obra necessària, perquè recupera una memòria que no convé oblidar.

Salva Torres. La luna de Metrópolis

Bellesa visual, farcida d'elements surrealistes, que ens sobre una de les millors maneres possibles al Lorca poeta, al Lorca pianista i al Lorca homosexual. Una finestra per on mirar l'univers de Federico, el creador i gran amant de la vida.

Shanguide

Els dos intèrprets mostren rigor i expressivitat en este joc d'accions precises dirigit per Jaume Policarpo, el qual cuida notablement l'estètica, un dels trets essencials del grup valencià Bambalina. Una aproximació a la vida, a l'univers i a "el somriure" de Federico García Lorca, que fa ús de suggeridores imatges, d'efectes de so i de la bona música original de Ricardo Belda.

Marc Llorente. Diario Información.

BAMBALINA

Bambalina apareix en l'escena valenciana el 1981 i dirigeix la seua mirada cap a una modalitat tan singular com el teatre de titelles. En el seu afany per regenerar i dignificar esta modalitat artística creen la Mostra de Titelles a la Vall d'Albaida (1985) i el Museu de Titelles d'Albaida (1997), dues iniciatives que han suposat un revulsiu cultural per a la comarca i s'han convertit en un punt de referència internacional.

En la dècada del 1990 Bambalina s'estableix a València i comença a col·laborar amb creadors com Carles Alfaro, Joaquín Hinojosa, Ramón Moreno, Gemma Miralles, Joan Cerveró, Ricardo Belda i Jesús Salvador "Chap". La companyia ja manté una presència continuada en les principals ciutats de l'Estat i en bona part dels festivals europeus. La creixent rellevància es tradueix en nombrosos premis i en el definitiu reconeixement d'altres institucions com la Generalitat Valenciana i el Ministeri de Cultura.

A partir de l'any 2000 la companyia comença a assumir projectes de major envergadura i coprodueix amb la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales i l'Institut Valencià de la Música. Més tard firma convenis d'exhibició amb l'Institut Cervantes i el Ministeri d'Afers Estrangers que els porten a fer gires per Canadà, Mèxic, Amèrica Central, Amèrica del Sud, Marroc i tot l'Est Asiàtic. L'any 2005, Bambalina culmina el procés d'expansió amb *Ubú*, una coproducció de gran format per a la Nau de Sagunt.

Bambalina sempre ha destacat per la vocació interdisciplinar dels seus espectacles i per utilitzar un llenguatge teatral en sintonia amb les dramatúrgies més contemporànies. En els 25 anys de trajectòria, la companyia ha posat en escena alguns títols emblemàtics del repertori literari i musical universal com *Pinotxo*, *Quijote*, *Ulisses*, *Cyrano de Bergerac*, *Alícia*, *El Retablo de Maese Pedro* i *Història del Soldat*. També ha desenrotllat una línia de creació més personal amb propostes com *El Jardí de les Delícies*, *Pasionaria* o *La Sonrisa de Federico García Lorca*.